

A szentesi ruhagyárban

Mennyiért nyomják a pedált?

A varrodákat évtizedek óta a könnyűiparhoz sorolják, azzal a ragadvány elképzeléssel, hogy ott könnyű dolgozni. Holott a textilkonfekció egyik szentesi központjában, a ruhagyárban is annyi figyelmet, koncentrációt, idegmunkát és robotos energiát kívánnak a gépek, amennyi becsületére válna bárhol a nehézipari dolgozóknak is. Ráadásul évtizedek óta felszínen lévő kérdés, hogy – képletesen és a valóságban is – mennyiért nyomják az asszonyok, lányok a varrógépek pedálját, hiszen a könnyűiparhoz mindig is „könnyű béreket” párosítottak.

Most sem különösebben a helyzet, mert meglehetősen alacsonyok az átlagbérek. Egyfajta szemléletességgel ezt úgy lehet kifejezni, hogy a havi kereset legfeljebb három hétre futja az élelmiszerboltban, a piacon, miután odahaza a háztartási rezsiköltséget is letudták a munkások. A másik oldalon pedig ott van a gyárban a termelés szempontjából érthető és nagyon fontos minőségi követelmény, mert enélkül nem találnak vevőre a piacon az előállított cikkek, az éles konkurenciaharc közepette.

Hosszú előzménye van a krónikus bérfeszültségnek és a tehervényes okokból kiindulva juthatunk el a mai végkifejlethez. A lényeg egyik lehetséges megközelítése az, hogy a szentesi ruhagyár tulajdonképpen sohasem volt önálló és független gazdálkodási egység.

Fotó: Enyedi Zoltán

Kereseti várrónők. No, de ennyiért?

„Belügynek” számít, de a szegedi anyavállalat valószínűleg annyi általános költséget könyvelt vissza a szentesi üzemre, amennyit jónak látott. Az is sokat mond, hogy a többnyire nyereséges szentesi ruhagyár műszaki, raktározási és egyéb fontos feltételek hiánya miatt nem tudná elfogadni az ajánlatot, miszerint „holnapról kezdve saját magatok urai vagytok, és boldoguljatok saját belátásotok alapján!” Teljesen mindegy, hogy mesterségesnek vagy természetesnek nevezzük azt a sokféle függőséget, amiben a szentesi gyár leledzik. A szigorú tény az, hogy

emiatt a küszöbön álló privatizációs folyamat is nem kevés akadályba ütközik.

Szentesen hasonló nagyságú üzemek és gazdasági szervezetek – szerencsés esetben vagy tudatos stratégiával – úgy tudnak felszínen maradni, hogy például technológiát, anyagot, gépet szereznek a külföldi partner segítségével, aki a piaci adottságok kialakításában is támogatást nyújt. Persze ezt ezerszer könnyebb dolog leírni, mint egyszer és tartós jelleggel megcsinálni, de túlságosan sok választása nem marad az ipari folyamatok főszereplőinek. Csak reméli és

őszintén óhajtja az ember, hogy a szentesi ruhagyár is végre egyenesbe érjen és megszűnjenek a szorító problémái. Addig is meg kell barátkozni azzal az információval, hogy a megyei munkaügyi központ helyi kirendeltsége szerint csapatszámra keresnek várrónőket, de alig jelentkeznek erre a munkára.

A háttérben az egyik ok az lehet, hogy ezért a pénzért amit kapnak vagy kapnának a textilipari üzemekben Szentesen, azért nem nyomják naphosszat a pedált a lányok és asszonyok...

Sz. R.

MNB devizaárfolyamok

devizanem	vételi árfolyam	közép 1 egységre, forintban	eladási
Angol font	126,64	126,99	127,34
Ausztrál dollár	57,79	57,94	58,09
Belga frank (100)	250,86	251,44	252,02
Dán korona	13,29	13,32	13,35
Finn márká	15,72	15,77	15,82
Francia frank	15,10	15,14	15,18
Holland forint	45,87	45,98	46,09
Ír font	135,47	135,79	136,11
Japán yen (100)	67,42	67,57	67,72
Kanadai dollár	66,08	66,25	66,42
Kuvaiti dinár	277,25	277,94	278,63
Német márká	51,57	51,69	51,81
Norvég korona	12,06	12,09	12,12
Olasz líra (1000)	56,05	56,21	56,37
Oszták schilling (100)	733,27	734,97	736,67
Portugál escudo (100)	57,01	57,15	57,29
Spanyol peseta (100)	72,51	72,70	72,89
Svájci frank	57,18	57,32	57,46
Svéd korona	11,80	11,83	11,86
Tr.es cl.rubel	27,43	27,50	27,57
USA dollár	84,21	84,41	84,61
ECU (Közös Piac)	100,60	100,85	101,10

MNB valutaárfolyamok

Pénznem	vételi árfolyam	közép 1 egységre, forintban	eladási
Angol font	125,62	127,02	128,42
Ausztrál dollár	57,35	57,97	58,59
Belga frank (100)	248,09	250,42	252,75
Dán korona	13,19	13,32	13,45
Finn márká	15,67	15,87	16,07
Francia frank	15,02	15,16	15,30
Görög drachma (100)	38,43	38,85	39,27
Holland forint	45,54	45,97	46,40
Ír font	135,56	136,86	138,16
Japán yen (100)	66,97	67,57	68,17
Kanadai dollár	65,55	66,25	66,95
Kuvaiti dinár	275,49	278,24	280,99
Német márká	51,16	51,64	52,12
Norvég korona	1,94	12,06	12,18
Olasz líra (1000)	56,16	56,80	57,44
Oszták schilling (100)	726,39	733,19	739,99
Portugál escudo (100)	56,30	56,85	57,40
Spanyol peseta (100)	71,86	72,62	73,38
Svájci frank	56,58	57,12	57,66
Svéd korona	11,67	11,80	11,93
USA-dollár	83,61	84,39	85,17
ECU (Közös Piac)	99,90	100,88	01,86

AZ 1 %-OT SZERKESZTETTE:
KOVÁCS ANDRÁS

Magánvállalkozásokat
Fejlesztő Központ

Egyre nagyobb az érdeklődés Magyarországon is a kisvállalkozások iránt. Ha ezt a tendenciát összehasonlítjuk az Egyesült Államokban korábban megfigyelttel, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy ez az irány az, amely Magyarországot a leghatékonyabban segítheti egy jól prosperáló gazdaság felépítésében. Miért? Erre a kérdésre Jan Pisanczyn úr válaszol, aki a New York állam SBDC (Kisvállalkozásokat Fejlesztő Központjának) tanácsadója és az elkövetkező hónapokban az Euromenedzser iskolaközpont felkérésére a vállalkozók részére tanácsadást folytat.

– Az előzőekben megfogalmazott kérdésre először néhány számmal válaszolok. Az elmúlt években az USA-ban az új munkahelyek 90 százalékat a kisvállalkozások teremtették. Hazánkban ezeket a dinamikusan fejlődő vállalkozásokat a gazdaság motorjaiként tartják számon, mivel ellentétben a mamutcégekkel ezek új ötletek és termékek széles spektrumát szolgáltatják nagyfokú rugalmasságuk és kreativitásuk miatt is. Bebizonyosodott, hogy igazán csak a kisvállalkozásokra támaszkodva lehet felépíteni egy jól működő, erős gazdaságot.

– Nagyon érdekes amit mondott, viszont a legtöbb magyar vállalkozóban felmerülhet, hogy hazánk gazdasági, politikai adottságai teljesen mások, mint az USA-é. Gondolja, hogy ez a tendencia Magyarországra is jellemző lesz?

– Biztos vagyok benne, amit azért is merek ilyen határozottan kijelenteni, mivel a magyar gazdaságban elindult folyamatok is ebbe az irányba mutatnak. Mire gondolok? Tapasztalatom szerint a magyar kis- és középvállalkozásokat több nagy csoportba sorolhatjuk. Vállalkozások, melyek már a '80-as években alakultak és ma már jól prosperálóvá váltak. A privatizáció során nagyvállalatok részekre tagolásából kialakult kft.-k, mely nagyvállalatok vezetői egyszerre egy vállalkozás tulajdonosaivá léptek elő. Míg mások – és tapasztalatom szerint nagyon sokan – a vállalkozást a munkanélküliség elkerülésének egy alternatívájaként értékelik.

– Mekkora esélye van egy új vállalkozásnak az USA-ban a sikerre?

– Felméréseink alapján a kezdő vállalkozások 35 százaléka az első 3 évben tönkremegy, 5 közül többnyire csak 1 működik 5 év elteltével is.

– Milyen okokat lát ön e magas számok hátterében?

– Megismerve és összevetve a magyar vállalkozásokat az amerikaiakkal, az okok közel azonosak. A legfontosabb pedig a következő: a megfelelő menedzsment hiánya, pontosabban a tervezés hiánya. Példák sorával vázashozható alá, hogy egy adott területen a legsikeresebb vállalkozások azok, amelyek rendelkeznek jól átgondolt, frott üzleti tervvel, amely nem több, mint: egyértelmű és pontos megfogalmazása annak, hogy mi a vállalkozás tárgya? Mikor és mit fog tenni? Milyen körülmények között fog működni? Ha rendelkezik valaki egy jól átgondolt üzleti tervvel, azáltal biztosítja, hogy: világosan meghatározott üzleti célja legyen. A különböző piaci stragéiákkal értékelve növelje a siker esélyét.

Januári „pénzmag”
– őszi vetésért

Az őszi kalászosok vetése befejeződött. E megállapítás mínusz 10 fokos jelenünkben egyáltalán nem meglepő. Az FM hivatalban nem ennyire egyszerű e korszak vagy évszakhatárt meghúzni. Ugyanis egy kormányrendelet rendelkezik arról, hogy az őszi kalászosokat elvetők hektáronként 1.500 forint vissza nem térítendő állami támogatást kaphatnak.

Írva vagyon, hogy a támogatás a vetést követő hónap 15-ik napjától igénybevehető, csak a másik végét felejtették el lezárni, hogy meddig él e jog. Feltételezve, hogy december elején még vetettek gabonát, január második fele még mindenképp belefér az időtartamba. Ha a rendelet nem, a hivatal mégis szeretné mielőbb lehúzni a rolót, arra kéri a „magvetőket”, még e hónapban jelentkezzenek, ha akarnak.

Az FM hivatal a vetés megtörténtét igazoló hatóság, így emiatt most a statisztikák kiegészítő információkhoz is jutottak. Eszerint megyénkben 81 ezer hektár őszi kalászosot vetettek, ami az előző évet 6 ezer hektárral meghaladja, de nem éri el a két évvel ezelőtti szintet. Az egyéni termelők a becslések szerint 15 ezer hektárra tehető veteményük feléért vették eddig föl a „járandóságukat”. A nagyüzemek szinte kivétel nélkül éltek a felkínált lehetőséggel.

Az egyéni termelésről nehéz részletes statisztikával szolgálni. Az alapadat is mond valamit, a 7500 bejelentett hektár 2 ezer ember között oszlik meg. Ez az 1-2 holdas kis területeket éppúgy magában foglalja, mint a néhány 50 hektáros tételt.

T. Sz. I.

Nyugatról jött a DAM

Minden a föld körül forog

Már a karácsonyi ünnepek előtt megjelent a Dél-Alföldi Magazin (DAM) legújabb száma. Akkor érthető okokból inkább a szórakoztatóbb témákkal foglalkozó lapokat kereste az olvasó az újságárusoknál, s nem azokat, amelyek a világ dolgaiban eligazítani óhajtanák. Hisz, mint köztudott, a DAM Magazin, a Dél-Alföldi Média Kft. periodikája ugyancsak keményen nyilvánít véleményt a mezőgazdaságot érintő kérdésekről.

Hogy mit ajánlunk a negyedévente megjelenő lap cikkei közül azok figyelmébe, akik csak most tudnak időt szakítani az elmélyültebb olvasáshoz? Például a magazin azon írásait, amelyek a Raiffeisen-típusú szövetkezetek működéséről számolnak be.

Szöcs László, a MOSZ ellenőrző bizottságának egyik tagja írja németországi élménybeszámolójában: „A Német Rajffeisen Szövetség tagszervezetei között található mintegy 3 ezer helyi pénzügyintézet, körülbelül 5 ezer mezőgazdasági áruforgalommal foglalkozó és 800 kézműiparos áruforgalmát közösen bonyolító szövet-

kezet. Az áruforgalommal foglalkozó szövetkezeteknek két típusa ismeretes. Az egyik, amikor a banki és az áruforgalmi tevékenység egy jogi személyiség szervezetén belül bonyolódik. A másik, amikor különféle cikkek (tej, bor, gyümölcs, gabona, állat, gép) áruforgalmára specializálódva önálló jogi személyiségek szerveződnek. Az említett szövetkezetek taglétszáma együttvéve eléri az 1,35 milliót.”

A DAM Magazinból az is kiderül, hogy Magyar Raiffeisen Alapítványt hoztak létre; amely a Németországban és Ausztriában 100 éves múltra visszatekintő és az egész vidék életét átfogó szövetkezeti mozgalom alapítójának, Friedrich Wilhelm Raiffeisennek a nevét viseli. Az alapítvány kuratóriumának elnöke Nagy Tamás, a MOSZ elnöke. Olvashatunk a Déli Autópálya Rt. legújabb terveiről (a cég májusi közgyűlését különben Szegeden tartják), a kunhegyesi népfőiskoláról, a zsombói nagy álmokról, s a magyar vidék sorsfordulójáról.

F. K.

Hómunkások '93. Mérnök úr, szóljon a szerkesztő úrnak, meghívom egy forró teára...